

Розвиток та зміцнення взаємодії Національної поліції України та населення на засадах партнерства – основа ефективної реалізації природоохоронної функції держави

Development and strengthening of interaction of National police of Ukraine and the population on the principles of partnership are the basis for effective implementation of environmental functions of the state

Ірина Казанчук

Ключові слова:

принцип, природоохоронна функція, взаємодія, партнерство, поліція, Україна, охорона навколишнього природного середовища, громадськість.

Key words:

principle, environmental function, interaction, partnership, police, Ukraine, environment, public.

Постановка проблеми. За вектором національної безпеки пріоритетом розвитку України як європейської країни вказано реалізацію програми збереження навколишнього природного середовища та зміцнення екологічної безпеки відповідно до європейських норм і стандартів¹. Визнаймо, що зміни в сучасному українському соціумі, його економічній і політичній сферах закономірно впливають на процес формування нових взаємовідносин між державою, її інституціями і суспільством. Це стосується й такого правоохоронного органу, як Національна поліція України. Новелою прийнятого 2 липня 2015 року Закону України «Про Національну поліцію» є визначення на державному рівні необхідності встановлення взаємодії поліції і населення на засадах партнерства як важливого принципу діяльності поліції². Щодня поліцейський розв'язує непрості ситуації та конфлікти і не має права помилятися. Внаслідок цього актуальності набуває питання побудови та зміцнення ефективної моделі партнерської взаємодії поліції з громадськістю в ході реалізації природоохоронної функції держави.

Стан дослідження проблеми. Більшість наукових праць спрямована на дослідження правових засад й організації діяльності правоохоронних органів в сфері забезпечення екологічної безпеки (О.М. Бандурка, М.М. Бринчук, В.Д. Басай, С.М. Гусаров, І.П. Голосніченко, Є.В. Додін, В.О. Ліпкан, Ю.В. Корнєєв, В.І. Книш, Т.О. Пікуля, О.М. Хіміч та ін.). Стосовно ж дослідження проблем взаємодії органів поліції із громадськістю в природоохоронній сфері на теренах сучасного українського адміністративного законодавства та в контексті реформування системи МВС України існують лише поодинокі наукові розробки.

Метою статті є узагальнення поглядів науковців щодо визначення змісту понять «принцип» і «партнерська взаємодія» в діяльності Національної поліції; аналіз адміністративного законодавства України і поліцейської практики з окреслення шляхів покращення реалізації принципу взаємодії поліції і населення щодо реалізації природоохоронної функції держави в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу. Приймавши принцип взаємодії з населенням на засадах партнерства за ідеологічну засаду свого призначення, органи Національної поліції законодавчо зобов'язані здійснювати свою діяльність в тісній співпраці з населенням, територіальними громадами і громадськими об'єднаннями, спрямовуючи свої дії на задоволення суспільних потреб³. Необхідність дотримання поліцією принципу взаємодії та співпраці викладена також і у відомчих нормативних актах МВС та Національної поліції України. Так, Положення про патрульну службу МВС, затверджене Наказом МВС України від 2 лип-

¹ Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12 січня 2015 року // Урядовий кур'єр. – 2015. – № 6.

² Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року // Урядовий кур'єр. – 2015. – № 146. – Ст. 5.

³ Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року // Урядовий кур'єр. – 2015. – № 146. – Ст. 11.

ня 2015 року № 796 закріплює, що працівники патрульної поліції повинні діяти у співпраці та взаємодії з населенням і громадськими організаціями з метою запобігання правопорушенням, забезпечення безпеки, зниження рівня злочинності, а також установлення довірчих відносин між поліцією і населенням. Текст цього документа також містить положення про те, що діяльність патрульної поліції здійснюється на засадах партнерства з фізичними та юридичними особами та організаціями з метою вирішення проблем і підвищення довіри до поліції⁴.

За таких умов, виправдовуючи соціальне призначення поліції як сервісної служби, персонал поліції насамперед має орієнтуватися на реалізацію стратегії Community Policing – «партнерство заради спокою» (стратегії, апробованої в країнах англосаксонської правової системи)⁵, а також виявлення інноваційних форм діяльності поліції щодо формування безпечного суспільного простору.

Перед наданням сутнісної характеристики та значимості взаємодії поліції і населення на засадах партнерства розглянемо питання: що ж таке принцип?

У філософії «принцип» (від лат. principium) визначається як основа, початок, керівна ідея або основне правило поведінки⁶. З погляду системного підходу до змісту і суті термін «принцип» застосовують лише до тих категорій, які є основоположними, оскільки принцип – це теоретичне узагальнення сутності відповідного явища, відображення реальності й чинних у ній закономірностей. У Великому тлумачному словнику сучасної української мови зазначено, що принципи – це вихідні, керівні ідеї про найбільш істотні закономірності, що мають основне значення, це основні правила, з яких немає винятків⁷.

В юридичній літературі питання про визначення та сутність принципу досі не вирішено однозначно. Одні науковці вважають, що принципи – це категорія об'єктивна, тому й сприймається вона як щось наявне поза межами нашої волі. Інші вчені трактують юридичні принципи як основні ідеї й поняття, що виражають сутність історичного типу права. Деякі дослідники акцентують увагу на тому, що принципи є сферою правосвідомості, правової ідеології та науки. Є і такі вчені, які відносять їх до змісту досить широко визначеного чинного права. Незважаючи на таку кількість підходів, більшість правознавців сходиться на єдиній думці, що принципи відображають об'єктивні та суб'єктивні засади, їх нормативний характер. На думку С.Г. Келіна і В.М. Кудрявцева, «в об'єктивному розумінні принцип – це відображення природної або суспільної закономірності; він існує тому, що такі закони природи і суспільства, і не може бути іншим. Суб'єктивне призначення принципу полягає в тому, що він становить керівний ряд вчинків людини⁸». Ця думка є показником значущості принципів для будь-якого виду діяльності кожного державного органу та окремої людини. Щодо цього А.М. Колодій у монографії «Принципи права України» зазначає, що будь-які принципи – це продукт людської діяльності. Вони є соціальним явищем як за джерелом походження, так і за змістом. І в загальному розумінні є породженням суб'єктивного сприйняття людиною об'єктивного світу, свого роду орієнтирами взаємовідносин людини з цим світом⁹. Між тим принцип слід розмежувати від норми права, що є загальнообов'язковим правилом поведінки людей, установленим, санкціонованим й забезпеченим державою¹⁰. А принцип, як вірно зазначає І.І. Козинець, означає відправну ідею, основоположну засаду, вихідне положення, провідну думку, керівне положення, що визначає сутність права, і має бути застосовано, використано чи дотримано в тій чи іншій сфері людської діяльності¹¹. Отже, принципи відокремлює від юридичних норм їх імперативність і безумовність, концентроване відображення найважливіших закономірностей певного суспільства. У нормотворчому та правозастосовчому процесі принципи виступають тим фундаментом, на який спираються усі конкретні правові акти, усі юридично значущі дії органів і посадових осіб, яким державою надане право нормотворчої і розпорядчої діяльності. На відміну

⁴ Про затвердження Положення про патрульну службу МВС : Наказ МВС України від 2 липня 2015 року № 796 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 54. – С. 203. – Ст. 1767.

⁵ Community-Policing (CP) (burgernahe Polizeiarbeit). – 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sozialwiss.uni-hamburg.de/publish/IKS/MasterStudiengangKriminologie/materialien/lehne/220513.pdf>.

⁶ Петрушенко В.Л. Тлумачний словник основних філософських термінів / В.Л. Петрушенко // Львів : Видавництво Львівської політехніки. – 2009. – С. 165.

⁷ Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : Перун, 2003. – С. 941.

⁸ Державний контроль у сфері виконавчої влади: Цикл наукових доповідей / [В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, В.М. Гарашук та ін.]. – К., 2002. – С. 22.

⁹ Колодій А.М. Принципи права України : [моногр.] / А.М. Колодій. – К. : Юрінком Інтер, 1998. – С. 44.

¹⁰ Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : Перун, 2003. – С. 626.

¹¹ Козинець І.І. Щодо питання про сутність поняття принципу / І.І. Козинець // Підприємництво, господарство і право. – 2004. – № 12. – С. 174.

від конкретних законодавчих приписів, ці вимоги є обов'язковими не лише для органів, посадових осіб та громадян, які покликані дотримуватися і виконувати закони, але й для законодавчих органів, котрі, утворюючи нові закони або корегуючи вже діючі, повинні рахуватися із загальноприйнятими демократичними вимогами або традиціями в тій чи іншій сфері (у тому числі і природоохоронній).

Проаналізувавши різні визначення науковців терміна «принцип», можна дійти висновку, що всі наявні в юридичній науковій літературі точки зору можна звести до таких: 1) це керівна, фундаментальна ідея, основне правило поведінки; 2) це первинні, загальні, основні, вихідні положення, на підставі яких формулюються інші правові норми та інститути. Але лише після законодавчого закріплення ідеї про принципи набувають загальнообов'язкового значення.

Відповідно, принципи діяльності правоохоронних органів, як і всієї системи органів виконавчої влади, треба розглядати як закріплені в правових актах (нормах) найбільш загальні вихідні положення (правові вимоги, ідеї), які панують в державі, основні засади, керівні настанови, що визначають найважливіші правила, за якими вона організовується й здійснюється. Між тим закономірності розвитку суспільства в сучасних умовах змінили ідеологію виконавчої влади – від «панування держави над людиною» до «служіння держави потребам людини». Це підтверджується роллю поліції як «органу виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку»¹².

Щодо визначення змісту поняття «взаємодії» треба відзначити недостатню узгодженість поглядів науковців в юридичній літературі, зокрема з управління органами внутрішніх справ. Так, в працях А.П. Аксьонова, О.М. Бандурки, К.М. Єрмакова, В.М. Суценка, В.К. Колпакова розглядаються окремі аспекти взаємодії, однак єдності поглядів щодо її сутності в контексті поліцейської діяльності так і не досягнуто. Представники наукової школи О.М. Бандурки, як і більшість інших вчених (І.В. Альошина, В.І. Носков), розглядають взаємодію як функцію управління, завдяки якій створюються умови для успішного функціонування всієї системи загалом. Характерною рисою взаємодії є конкретна тотожність суб'єктів і об'єктів управління, їх переміна місцями¹³. Загалом згідно з судженнями одних науковців взаємодія з населенням узагальнює будь-які контакти поліції¹⁴, на думку інших авторів, – зводиться лише до сумісної діяльності самих служб і підрозділів органів правопорядку, спрямованої на вирішення загальних завдань, яка ґрунтується на законодавчих актах¹⁵. З урахуванням усередненого підходу, запропонованого В.К. Колпаковим, взаємодія визначається як «наявність між органом правопорядку і громадськістю стійких контактів, які виникають і розвиваються на основі загальних інтересів і в цілях боротьби з правопорушеннями, укріплення громадського порядку і громадської безпеки¹⁶». В інших країнах світу взаємодія в правоохоронній сфері зустрічається як різновид «паблік рілейшнз» і виступає однією з форм роботи поліції з громадськістю¹⁷. Наприклад, в Німеччині така взаємодія – це форма соціальної профілактики злочинності¹⁸. Внаслідок чого в ідеальному варіанті взаємодія як загальне поняття може розумітися як: 1) складова управлінської системи, що є видом безпосереднього, опосередкованого, зовнішнього чи внутрішнього зв'язку; 2) узгоджені за цілями, завданням, змістом і засобами спільні дії суб'єктів, спрямовані на підтримку правопорядку.

Свою значимість має й той факт, що доцільність взаємодії визначається лише тими випадками, коли вона будь-яким чином впливає на ефективність поліцейської діяльності, а процес співпраці з громадськістю (паблік рілейшнз) на засадах партнерства передбачає постійність і безперервність.

¹² Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 року // Урядовий кур'єр. – 2015. – № 146. – Ст. 1.

¹³ Бандурка О.М. Теорія і практика управління органами внутрішніх справ України : [монографія] / О.М. Бандурка. – Х. : Скорпион ЛТД, 2012. – С. 116.

¹⁴ Гаврилюк Т.Д. Адміністративно-правові засади співпраці міліції (поліції) з населенням: європейський досвід : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Т.Д. Гаврилюк ; Нац. акад. внутр. справ. – К., 2011. – С. 11.

¹⁵ Адміністративна (поліцейська) діяльність органів внутрішніх справ: загальна частина : [підручник] / [за ред. В.В. Коваленка, Ю.І. Римаренко, В.І. Олефір]. – 2-е вид. – К. : Директ Лайн, 2012. – С. 46.

¹⁶ Колпаков В.К. Взаимодействие милиции и общественности в сфере правопорядка : [учеб пособие] / В.К. Колпаков. – К., 1993. – С. 8–9.

¹⁷ Казанчук І.Д. Паблік рілейшнз в діяльності органів внутрішніх справ : [монографія] / І.Д. Казанчук. – Х. : Основа, 2003. – С. 87–90.

¹⁸ Проневич О.С. Німецька та польська моделі партнерської взаємодії поліції та населення на локальному рівні / О.С. Проневич // Форум права. – 2011. – № 4. – С. 602.

Важливість інституту партнерства зумовлена значущістю завдань, які поліція виконує у суспільному житті щодо надання поліцейських послуг у сферах: 1) забезпечення публічної безпеки і порядку; 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; 3) протидії злочинності; 4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги¹⁹, які здійснюються у безпосередньому контакті з населенням, пересічними громадянами. Відзначимо, що надання послуг поліцією з допомоги – це різні за сферою, змістом та обсягом форми сервісної діяльності поліцейських, спрямовані на реалізацію прав, свобод та законних інтересів осіб, які з особистих, економічних чи соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги²⁰.

Поняття «послуга» в контексті діяльності поліції в природоохоронній сфері має на меті акцентувати увагу на виконанні обов'язків держави перед громадянами. До речі, органи поліції надають найрізноманітніші адміністративні послуги (інформаційні, дозвільно-ліцензійні тощо), чим реалізують поліцейську діяльність. Як зазначає В.Б. Авер'янов, за таких умов втілюється якісно новий адміністративно-правовий режим регулювання взаємозв'язків між державою (органами поліції і її посадовими особами) і громадянами. Ця нова якість має назву «партнерство». Вагомою особливістю партнерських зв'язків є те, що громадяни ніби стають рівноцінними учасниками стосунків з державою²¹. Тобто за допомогою партнерства здійснюється управління населенням на основі підтримки і забезпечення зворотного зв'язку. У такому випадку взаємодія визначається управлінськими відносинами, які мають вигляд не «об'єкт – суб'єктивних», а «суб'єкт – суб'єктивних» відносин. І органи поліції, і населення впливають один на одного, виступаючи і суб'єктами, і об'єктами одночасно.

Отже, партнерство – це процес впливу поліції та населення одне на одного, суттєвими ознаками якого є підтримання постійних зв'язків, обміну інформацією, взаємодопомога, співробітництво²². Між тим основоположну ідею партнерства поліції з населенням можна визначити таким чином: «усвідомлення поліцією необхідності урахування думки і побажань громадськості при визначенні та оцінці своєї роботи, співпраця з населенням з метою виявлення і вирішення місцевих проблем, і яка має бути зорієнтована на превенцію правопорушень²³». Іншими словами, населення має сприйматися як партнер поліції і повноправний учасник діяльності з покращення роботи поліції. Слід наголосити на тому, що основним фактором впливу на громадськість є повна і достовірна інформація про діяльність поліції, а зворотній зв'язок розкривається через відповідну реакцію суспільства у вигляді громадської думки чи суспільно можливої поведінки. Ефективність діяльності органів поліції, рівень професійної компетентності поліцейських впливають на громадську думку про роботу поліції загалом. Адже законодавчо прописано, що рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції. Згадаємо, що ще від початку 1990-х років рівень довіри українського суспільства до правоохоронних органів був однозначно негативним. Більше половини громадян вже тоді повністю або частково не довіряли міліції. За сучасних умов більшість населення швидше довіряють новій поліції. Так, за даними статистики, що проводилася незалежним Дослідницьким центром «SPHERA» наприкінці 2015 року, однією з головних позитивних характеристик нової поліції фактично усі респонденти назвали її ввічливість і коректність у спілкуванні з громадянами. Згадувалися випадки, коли нова поліція демонструвала чуйність і намагання допомогти громадянам. Позитивною стороною, на яку теж постійно вказували опитані, було доброзичливе ставлення до громадян та намагання нових поліцейських вирішити ситуацію перш за все розмовою, а не застосуванням сили чи погрозами²⁴.

Треба зазначити, що принцип взаємодії поліції з населенням на засадах партнерства полягає у: 1) здійсненні діяльності у тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами й інститу-

¹⁹ Про затвердження Положення про Національну поліцію : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 877 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248607704u>

²⁰ Закон України «Про Національну поліцію»: наук.-практ. комент. / МВС України ; Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. В.В. Сокурєнка ; [О.І. Безпалова, І.Д. Казанчук, К.Ю. Мельник, О.О. Юхно та ін. ; передм. В.В. Сокурєнка]. – Х., 2016. – С. 41.

²¹ Авер'янов В.Б. Державне управління у змісті предмета адміністративного права / В.Б. Авер'янов // Вісник академії правових наук України. – 2004. – № 2 (37). – С. 148.

²² Бандурка О.М. Партнерські взаємовідносини між населенням та міліцією : [підручник] / О.М. Бандурка. – Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003. – 352 с.

²³ Концепція «100 днів якості Національної поліції України». – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.pri.gov.ua/ru/publish/article/1714363>.

²⁴ Результати дослідження «Довіра та ставлення до нової поліції» за 2015 рік // Веб-сайт Дослідницького центру SPHERA [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://soc-sphera.com/ua/novini/31-rezultati-doslidzhennya-dovira-ta-stavleniya-do-novoji-politsiji>.

тами громадянського суспільства з метою вирішення їхніх потреб; 2) досягненні ефективності діяльності, що визначається на основі рівня довіри населення до поліції.

Принцип партнерства детермінується через принципи верховенства права; дотримання прав і свобод людини; законності (необхідності здійснювати свою діяльність лише на підставі і у межах повноважень та у спосіб, що визначені законом); відкритості та прозорості дій (забезпеченні постійного інформування органів державної влади і органів місцевого самоврядування, а також громадськості про свою діяльність); поваги до особи; соціальної справедливості; оптимального залучення громадськості до природоохоронних заходів; забезпечення громадського контролю за здійсненням поліцейськими своїх повноважень; піднесення ролі громадських об'єднань (громадських екологічних організацій та правозахисних організацій) у природоохоронній сфері.

Вочевидь, Стратегія «партнерство заради спокою» розрахована на усвідомлення поліцейськими необхідності налагодження взаємодії з населенням, ґрунтованої на двох пріоритетах: консультації – вивчення думки населення з метою подальшої оцінки ефективності поліцейської діяльності, обов'язкове урахування потреб територіальних громад; співробітництва – співпраця заради досягнення спільних цілей з досягнення (екологічного) порядку в країні.

Перший напрям, згідно з розділом VIII «Громадський контроль Національної поліції» згаданого раніше Закону, передбачає звіт про поліцейську діяльність; прийняття резолюції недовіри керівникам органів поліції; взаємодію між керівниками територіальних органів поліції і представниками органів місцевого самоврядування; підготовку і виконання спільних проєктів; залучення громадськості до розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліцейських²⁵. Особливістю такої взаємодії (внаслідок неможливості населення самостійного застосування примусових заходів) є можливість інформування компетентних державних органів про дії органів поліції, надання оцінки доцільності прийнятих поліцейськими управлінських рішень²⁶ тощо.

Щодо реалізації другого пріоритету поліції, то одним із напрямів взаємодії з населенням є запобігання порушенням у сфері управління природоохоронною сферою за допомогою засобів суспільного впливу. До взаємодії на засадах партнерства можуть залучатися різні групи громадськості: громадські об'єднання (молодіжні, екологічні громадські організації, члени громадських формувань); представники засобів масової інформації; органи самоорганізації населення; трудові колективи, професійні спілки; окремі громадяни.

Треба відзначити, що за сучасних умов треба перейти від декларацій щодо налагодження партнерських стосунків із населенням до реальних кроків у цьому напрямі, утілювати в повсякденній діяльності принцип «Людина – понад усе»; постійно підвищувати свій професійний і культурний рівень, поширювати світогляд, формувати повагу до поліцейського та загальну повагу до поліції через спілкування з громадянами, чесність, професійні навички, охайний зовнішній вигляд тощо; зміцнювати взаємодію з органами місцевого самоврядування; своїми діями активно здобувати підтримку широких верств населення; широко інформувати громадськість і засоби масової інформації про роботу поліції, сприяти журналістам у виконанні їх місії об'єктивного висвітлення подій, активно залучати громадян і громадські об'єднання до профілактики правопорушень.

Для планування своєї діяльності поліцейські повинні аналізувати проблеми місцевого населення та окремих його груп. Пріоритет у діяльності поліції – не стільки реагування на кримінальні прояви, скільки участь у вирішенні всього комплексу проблем, які має населення конкретної місцевості у сфері дотримання закону. Від поліції очікується прояв цікавості не лише до інформації, що стосується правопорушень, але й до потреб громадян, їх проблем, ускладнення стосунків, які становлять підґрунтя для загострення криміногенної ситуації²⁷. Основою побудови партнерської взаємодії між поліцейським та громадянином і наслідком оцінювання населенням ефективності її роботи є довіра населення до поліції. У пункті 12 розділу IV Європейського кодексу поліцейської етики вказано, що поліція повинна бути організована таким чином, щоб поліцейські заслуговували на публічну повагу як професійні поборники права і постачальники

²⁵ Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 року // Урядовий кур'єр. – 2015. – № 146. – Ст. ст. 86–90.

²⁶ Чубара Т.С. Удосконалення взаємодії державних служб охорони порядку з населенням у контексті реалізації правозабезпечувальної функції публічної влади / Т.С. Чубара // Державне управління та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. / Нац. акад. держ. управ. при Президенті України ; Дніпропетр. регіон. ін-т держ. управ. – Вип. 1 (8). – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2011. – С. 189.

²⁷ Бесчастний В.М. Імідж як складова успіху правоохоронця: до постановки проблеми / В.М. Бесчастний, О.В. Тимченко // Віче. – 2014. – № 2. – С. 7.

послуг для громадськості²⁸. Для того щоб завоювати довіру населення, поліцейському недостатньо лише діяти згідно із законом. Крім цього, йому необхідно застосовувати закон гідно і з повагою до населення, бути професійним, неупередженим, чесним, добросовісним, справедливим, політично нейтральним і ввічливим.

Висновки. Підсумовуючи все вищесказане, визначимо, що поглиблення партнерської взаємодії поліції і громадськості є могутнім чинником розбудови правової демократичної держави. Внаслідок цього шляхами покращення цього соціально-правового інституту щодо захисту прав громадян, забезпечення екологічної безпеки та охорони навколишнього природного середовища є:

- закріплення у тексті Закону України «Про Національну поліцію» визначення поняття та форм партнерської взаємодії поліції і населення;
- забезпечення безпосереднього діалогу між поліцією і громадськістю під час особистих зустрічей громадян із керівниками органів Національної поліції, найкращими поліцейськими тощо;
- підтримання позитивного іміджу поліції (підвищення рівня професійної компетентності поліцейських, вивчення провідного зарубіжного досвіду участі громадськості в поліцейській діяльності та його адаптація в Україні);

Європейський вектор розвитку та безпеки України, реформування правоохоронної системи не може бути забезпечений без широкого врахування громадської думки, що, відповідно, вимагає покращення системи вивчення та моніторингу громадської думки як основного засобу формування позитивного іміджу поліції в українській державі.

Анотація

У статті розглянуто теоретичні аспекти розвитку та реалізації принципу взаємодії Національної поліції України з населенням на засадах партнерства в сфері охорони навколишнього природного середовища. На основі аналізу чинного законодавства України та поліцейської практики автором вказані основні напрями удосконалення партнерських відносин поліції і населення в ході виконання природоохоронної функції держави в сучасних умовах.

Summary

The article deals with the theoretical aspects of the implementation of the principle of the National Police of Ukraine interaction with the population on the basis of partnership in the field of environmental protection. Based on the analysis of the current legislation of Ukraine and the author of Policing Practice shows the main directions for improving the partnership of police and the public in the implementation of the environmental functions of the state in modern conditions.

Використана література:

1. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12 січня 2015 року // Урядовий кур'єр. – 2015. – № 6.
2. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року // Урядовий кур'єр. – 2015. – № 146.
3. Про затвердження Положення про патрульну службу МВС: Наказ МВС України від 2 липня 2015 року № 796 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 54. – С. 203. – Ст. 1767.
4. Community-Policing (CP) (burgernahe Polizeiarbeit). – 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sozialwiss.uni-hamburg.de/publish/IKS/MasterStudiengangKriminologie/materialien/lehne/220513.pdf>.

²⁸ Європейський кодекс поліцейської етики / Політичний вимір діяльності МВС України (відповідь на виклики XXI століття) / за ред. Ю.І. Римаренка, Я.Ю. Кондратьєва. – К.: МВС України. НАВСУ, 2003. – С. 19.

5. Петрушенко В.Л. Тлумачний словник основних філософських термінів / В.Л. Петрушенко // Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2009. – 264 с.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : Перун, 2003. – 1440 с.
7. Державний контроль у сфері виконавчої влади: Цикл наукових доповідей / [В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, В.М. Гаращук та ін.]. – К., 2002. – 59 с.
8. Колодій А.М. Принципи права України : [моногр.] / А.М. Колодій. – К. : Юрінком Інтер, 1998. – 208 с.
9. Козинець І.І. Щодо питання про сутність поняття принципу / І.І. Козинець // Підприємство, господарство і право. – 2004. – № 12. – С. 171–177.
10. Бандурка О.М. Теорія і практика управління органами внутрішніх справ України : [монографія] / О.М. Бандурка. – Х. : Скорпион ЛТД, 2012. – 756 с.
11. Гаврилюк Т.Д. Адміністративно-правові засади співпраці міліції (поліції) з населенням: європейський досвід : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Т.Д. Гаврилюк ; Нац. акад. внутр. справ. – К., 2011. – 20 с.
12. Адміністративна (поліцейська) діяльність органів внутрішніх справ: загальна частина : [підручник] / [за ред. В.В. Коваленка, Ю.І. Римаренко, В.І. Олефір]. – 2-ге вид. – К. : Директ Лайн, 2012. – 816 с.
13. Колпаков В.К. Взаимодействие милиции и общественности в сфере правопорядка : [учеб пособие] / В.К. Колпаков. – К., 1993. – 80 с.
14. Казанчук І.Д. Паблік рілейшнз в діяльності органів внутрішніх справ : [монографія] / І.Д. Казанчук. – Х. : Основа, 2003. – 198 с.
15. Проневич О.С. Німецька та польська моделі партнерської взаємодії поліції та населення на локальному рівні / О.С. Проневич // Форум права. – 2011. – № 4. – С. 600–606.
16. Про затвердження Положення про Національну поліцію : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 877 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248607704>.
17. Закон України «Про Національну поліцію»: наук.-практ. комент. / МВС України ; Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. В.В. Сокурєнка ; [О.І. Безпалова, І.Д. Казанчук, К.Ю. Мельник, О.О. Юхно та ін. ; передм. В.В. Сокурєнка]. – Х., 2016. – 408 с.
18. Авер'янов В.Б. Державне управління у змісті предмета адміністративного права / В.Б. Авер'янов // Вісник академії правових наук України. – 2004. – № 2 (37). – С. 139–149.
19. Бандурка О.М. Партнерські взаємовідносини між населенням та міліцією : [підручник] / О.М. Бандурка. – Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003. – 352 с.
20. Концепція «100 днів якості Національної поліції України». – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.pri.gov.ua/ru/publish/article/1714363>.
21. Результати дослідження «Довіра та ставлення до нової поліції» : Веб-сайт Дослідницького центру SPHERA. – 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://soc-sphera.com/ua/novini/31-rezultati-doslidzhennya-dovira-politsiji>.
22. Чубара Т.С. Удосконалення взаємодії державних служб охорони порядку з населенням у контексті реалізації правозабезпечувальної функції публічної влади / Т.С. Чубара // Державне управління та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. / Нац. акад. держ. управ. при Президентіві України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. управ. – Вип. 1 (8). – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2011. – С. 184–195.
23. Бєсчастний В.М. Імідж як складова успіху правоохоронця: до постановки проблеми / В.М. Бєсчастний, О.В. Тимченко // Віче. – 2014. – № 2. – С. 6–8.
24. Європейський кодекс поліцейської етики / Політичний вимір діяльності МВС України (відповідь на виклики XXI століття) / МВС України. НАВСУ; за ред. Ю.І. Римаренка Я.Ю. Кондратьєва. – К., 2003. – 291 с.

Ірина Казанчук,

кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри адміністративної діяльності поліції
Харківського національного університету внутрішніх справ